

לח. עליו הפטור¹⁷¹ ו"עשיה את הקרישים למשכן עצי שטים שומרים", מכאן כ"ק מ"ח אדמו"ר¹⁷², ש"שטים" הוא מלשון הש"י.
ישנה הדרך האמצעית, שודאי הדרך של שכל השנה, וההטי מהדרך האמצעית נקראים בשם "שטים", שטוח.
ויש כזה כ' אופנים: (א) ההטי' למטה מהשכל, שטוח ולצומתו.
אמרו"ל¹⁷³: "אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטוח" (ב) ההטי' למעלה מהשכל, שטוח וקדושה, וע"ד מרדכי¹⁷⁴ "אזני לי' שטוח" ל"סבא".

עבודת המשכן ומקדש היא — להפך השטוח ולצומתו זה ולעשות ממנו שטוח וקדושה, עיי"ש באריכות.

לט. אין להסתפק בדרך האמצעית, אלא בהכרח שהה"י שטוח וקדושה דוקא, למעלה מטעם דעה.

אילו לא הייתה בעולם המציאות של שטוח ולעו"י, אזי הייתה מספיקה גם הדרך האמצעית. אבל, כיון שעיי' חטא עץ הדעת נעשה בגללות העולם וזהמא, שטוח ולעו"י, הנה כמה יכולים לעמוד בכך — עיי' שטוח וקדושה דוקא.

וכמו בכללות העולם, כך גם אצל כל אחד — שאם חטא ופגם תפך את הדרך, או אפילו רק א' מני הדברים, אזי אינו יכול לילך בדרך המיוע, אלא מוכרח לילך למעלה מדרך המיוע, ועיי' המבואר באגרת השתובו¹⁷⁵ ש"במקום הקשר" צריך להיות "כפול ומכופל".

וכן אומר גם הרמב"ם¹⁷⁶, שבכלל צריכים לילך בדרך המיוע, אבל, מי שהלך לקצה אחד יותר מדי, הנה כבדי לתקן זאת, מוכרח הוא לילך בקצה השני.

מ. עפ"י יובן גם מה שהגמרא¹⁷⁷ מציינת את המעלה היותר נעלה בתורת "ופרצת" — "לא נאברהם כו' ולא ריצחק כו' אלא ריצחק שכתוב בו¹⁷⁸ ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה":

(176)	ייתה זו הנהגה עיי' כ"ק אמרו"ד	(179)	טוטה ג. א.
שליט"א	(באדמת), והדפסה בלקי"ש ת"א	(180)	כתובות י' א.
ש"ע	ואילו במחזורא זו נחתפפו עוד	(181)	שפ"מ
אחת ציורי מ"מ עיי' המ"ל.		(182)	פ"ד משטונה פורקס, הל' דיעות
(177)	הרומה כו, טו.		פ"ב ה"ב
(178)	ד"ה בארזי לוגי חשי"י פיג' ואלך	(183)	שבת ק"ח, ועיי'.
(מב"ם חשי"י ע' 114 ואילך).		(184)	ויצא כתב יד.

ויכר גם להזולת — שהוא והתפקיד שלו מתאחדים יחד, עיי' מ"ש בהמהאמר¹⁶⁸: "גו ורצפה כאחד ממש".

וממשיכים את הענין ד"הנה אלקינו זה קיינו לו ויושיענו זה הו"י קיינו לו¹⁶⁹ — כמבואר בהסודות¹⁷⁰ שהענין ד"אני הו"י לא שנית¹⁷¹ נמשך בבחי' קוין ("קיינו לו") בעוה"ז הגשמי, שהיי' "העולם עומד" על התורה ועל העבודה ועל נמילות חסידים¹⁷².

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ניגון אדמו"ר מוה"ר¹⁷³].

* * *

לו. הנהג בשנים האחרונות שביי"ד שבט עורכים "מגביה" עבור תורה ללא ענינים צדיימי¹⁷⁴, ודיינו, כדי ליתן אפשרות לאלו שרוצים ללמוד תורה לשמה, ולא לשם פונטה, ולא לשם רבנות וכיו', כי אם לשם הלימוד עצמו, והרי בשביל זה יש צורך במנוחה הנופש, עיי"ז שימלאו להם לכל-הפתחות את הצרכים הנ"ל הנדרשים — מהכסף שייאסף מ"מגביה" זו.

וכיון שכונת המגביה היא עבור אלו שולומדים תורה בגלל דקדק צמחה, להייתה חכמתו ורצונו של הקב"ה, ולא בשביל טעמים צדיימי, לכך, גם לא נוגע להכריז את השם ואת הסכום שנתון, כרגיל.

אלא, אלו שרוצים שיוצריהם על הציון, יכולים גם לרשום בפתקא שמו ושם אביו להוכיח על הציון, וליתן את הסכום בפני עצמו, או לרשום את סכום ההתחייבות בפתקא בפני עצמה, וכלפי שמא גל"א.

אמנם, כמדובר פעם¹⁷⁵, שלטובת הענין, הנה אלו שרוצים דוקא שיופרסמו אותם, יכולים הם להרשות זאת לעצמם ("ידן נאכנעב"), שהרי "מצוה לפרסם עושי מצוה"¹⁷⁶, ופרט כשהדבר גורם נח"י ליהודי; אבל, ענין זה הוא בבחינת "לעשות כראון איש ואיש"¹⁷⁷.

(ראו"כ אמר):

מסתמא יתנו עתה הפרקאות כדי לרשום עליהם, וינגנו ניגון שמח, ויתנו בהרחבה "כרתה וכתנה"¹⁷⁸, ועד — "ופרצת".

* * *

(168)	ד"ה בארזי לוגי חשי"י פ"ט (סה"ם)	(172)	ראה גם שיתח מוצש"ק פ' בשלת
חשי"י ס"ע 123.		י"א	שבט דאשתקד סכ"ה (ות"מ ח"כ"ב ע' 48).
(169)	ישעי"י כה"ט.		וש"ג.
(170)	ראה לקי"ת ק"ח נה"א, שד"ש ג. ב.	(173)	שו"ת הרשב"א ת"א סתק"א.
		(174)	אסור א. ת.
		(175)	ראה סנהדרין כא, א.
(171)	אבות פ"א מ"ב.		

כלומר: כשם שהי' ביצי"מ, שאעי"פ שביטול הענין דמצרים לגמרי והצורך בקריעת ים סוף, מ"מ, בראשית פרשת בשלח יצאו כבר כ"י מצרים, למרות שמצרים הי' עדיין בתקפו — ע"ז צריך להיות גם עתה בתקפו ד"טועמי חיים זכו".

ועאכ"כ כאשר נמצאים כבר בשעות האחרונות של הגלות (שהרי ^{ההמשך} לאחרי פלו המנהג²⁰⁶) — הרי בודאי צריך להתחיל כבר הענין הראשון גדול", לא רק ברוחניות, אלא גם בגשמיות, שההי' החובה בכל החיובים, וכמדובר לעיל (ס"ד) שדאכילה הו"י בשביל התפלה, וההי' החובה בשני הענינים, ומתוך מנוחה הנפש בתכלית, ע"ד מ"ש ^{המשך} ונמפי זה נתאור כל ישראל נביאים ותכמהם לימות המשיח, ^{המשך} וימצאו להם מרגוש וירכו בתכמה. . . לפי שבאחתן הימים האחרונה והתכמה והאמת", היינו, שעסקו בהי"ד דאלקות מתוך ^{המשך} כוונתם.

ויצוור השי"ת שיראו את כמותו, ועד — בעניי אשר, למטה מאמצי טפחים, וכל זה יתחיל חזק ומיד, כהפס"ד בשו"ש²⁰⁷ שזה ^{המשך} שיש מהלך כ"ב אמה, ובאופן דמוסף והולך מוסף ואור, עד ש"לילה האחרון²⁰⁸, בביאת משיח צדיקו, כעגלא וידן, בקרוב ממש. ובי"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנו הנינון "אי מאמין", ואח"כ צוה ^{המשך} ללא צורך אדמו"ר חזק כן ד' הכחות].

* * *

מה, דובר לעיל (סמ"ג) בענין יואחזי כן יצאו ברכוש גדול", שש"ר²⁰⁹ גודל" הי' הן ברוחניות והן בגשמיות.

והענין בזה — שאצל בניי באים שני הדברים ביחד: לא יכלה להיות עריכות ("נעשמתאק") בגשמיות, כשעה שאין זה קשור עם החיות; ולאיך, כאשר ישנו ענין הרוחניות, צריכים להמשיך זאת גם בגשמיות, שההי' תכלית הכונה היא — "המעשה הוא הפיקר²¹⁰". וענין זה מודגש ביותר במועג ל"רכוש גדול":

ההתעסקות של בניי בה"רכוש גדול" הייתה מצד צדווי הקב"ה — כפישי²¹¹ ידבר נא באוני העם וישאלו גו' כלי כסף וכלי זהב", ואמר

211 תהלים קל"ט, יב.
212 אבות פ"א מ"ז.
213 אדה"צ אר"ת סק"פ, ושי"ג.

206 ראה גם סה"ש תנש"א ח"א ע' 297.
207 הל' תשובה פ"ט ה"ב.
208 אדה"צ אר"ת סק"פ, ושי"ג.

את"כ התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנון בעצמו הנינונים: "והיא שפמדה", "דרכך אלקינו", "צמאה לך נפשי", ולאחרי שהורה לעוד כו"כ לומר לחיים, נינון בעצמו הנינון "צמאה לך נפשי גוי עד טי דורך מארקי כו"כ].

* * *

מג. על הפסקת יודי בשלח פועה את העם" (בהתחלת פרשת חשבונ), איתא בתורה אור²¹² וכדושי חסידות שלאח²¹³ (על יסוד המבואר במדושי חז"ל) שזוה מה שפרעה פעל בהעם" שיתחלו מעילי לעילי.

ופשטות הענין — הרי זה מ"ש²¹⁴ "וישאלו המצרים כל כסף וכלי זהב ושמלות. . . וינצלו את מצרים", ועד ש"אין לך כל אחד ואחד מיישראל שלא היו עמו חשעים חמורים לובים טעונים מכסה והגבה של מצרים²¹⁵, ובה נחוסף עוד יותר ע"י ביזה היים, עד כדי כך, שבקשי מצי יכלים לנהק אותם משם אפילו כדי לילך למתחורה, שלכן נאמר²¹⁶ "יטע משנה את ישראל מיים סוף" (הסייען בעל כרחם).

והיינו, שהי' אצל ריכזי גדול בענינים גשמיים, וזוה מוכן שהי' גם ריכזי גדול בענינים רוחניים, כך, שגם ברוחניות היזה פעולה ה"רכוש גדול²¹⁷ שעי' ביזה מצרים וביזה היים, שהי"ע ביזור הנינונות, ביזור המדושי²¹⁸ במ"ש²¹⁹ "וגם ערב רב עלה אחם", דקאי על ר"ב הנינונים שהתבררו מכל רפ"ח הנינונים, ולאח"ז נשאר לכור רק פ"ו נינונים, שהי' הנינומטריא דשם "אלקים".

מה, והנה, כיון ש"רכוש גדול" הג"ל הי' שכר על "ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה²²⁰", הרי מוכן, שלפי ערך גדול אריכות הנלות באחרון ביותר, צריך להיות גם ה"רכוש גדול" שלא בערך יותר. וע"פ המדובר כמ"פ²²¹ שנומצאים אנו ביים השישי לאחרי חצוה ימים, שאו צריך להיות הענין ד"טועמי חיים זכו²²² — הרי כבר עתה צריך להתחיל הענין ד"בישלה פועה".

198 ר"ס בשלח.
199 ת"ח ואת"ח שם.
200 בא ר"ב, לה"ל.
201 בבורות ה' ב, מכללא בשלח ד', ה.
202 ובהא בשלח כה, ובהא בפ"ש"י בא ר"ב, ג.
203 בשלח טו, כב (כפישי").
203 לך לך טו, ד.
204 ראה כפי ינה ח"ג מ"ג, תובא במא"פ אופן נח, תר"א בא ט, ג, וב"כ.
205 בא ר"ב, לה.
206 ראה תו"ט תנ"א ע' 176, ושי"ג.
207 ראה לק"ש ח"כ ע' 173, ושי"ג.

וכשם שהדברים אמורים כנוגע לכללות עניני הישיבה, כן הוא גם אצל התלמידים גופא — שכל עניניהם הם טפלים בלבד אל הלימוד בפועל.

ומזה מוכן בפשיטות, שגם אם יש איזה חסרון בכל שאר הענינים — אם בענינים גשמיים הנצרכים לתלמיד, או בענין ההשגחה וההשפעה ע"י הרמ"ם והנהלה — אין זה צריך לגרום חסרון ומשוט בלימוד התלמיד, כיין שכל הענינים הנ"ל אינם אלא טפל בלבד, כנ"ל.

ובמילא צריך התלמיד לדע, שעליו להפשיט את עצמו (צריך אויסטאץ) מכל הענינים, ועיקר ענינו הוא — "ופרצח" בלימוד הנהלה, על-מנת התמידות ובעבודת התפלה.

ג. כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר פעם, שתלמיד ישיבה תומכ"תומימים, גם לאחרי שיוצא מבין כחלי הישיבה, נשאר תמיד תלמיד.

"קדושה לא נעקדה ממקומה", ולכן, באיזה ציד שירד" אח"כ, בעל-עסק או יושב-אוהל, ואפילו ראש-ישיבה או אפילו משפיע — הר" עיקר מעלתו היא שנשאר תלמיד.

הדבר היומר יקר הוא — היותו תלמיד של רבותנו נשיאינו: כ"ק אדמו"ר מהור"ש"ב י"ע, וכנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר.

וכפרט אם זוכה להיות תלמיד המתכים את רכ"ו, וכמדובר במתאמרים: "שע"י תלמיד זה מניח הרב לכה ההיולי העצמי, הקשור עם עצם הנפש, ומשם נשפע גם לתלמיד.

ד. תלמיד הישיבה הם תלמידים של רבותנו נשיאינו, מייסדי הישיבה, וע"י התקשורתם עם העצם של הרב"ים קשורים הם עם עצמותו יחי, שלמעלה גם מבחי" גליא דקרב"ה וטהים דקרב"ה.

וכיין שכן, מה נוגע להם ה"משגיחים" וכו', בה כשעה שהם קשורים באופן ישיר עם העצמות... שהוא בעצמו משגיח "ובוחן כליות וכל אם עובדו כראוי". והרי גם החכונות קלה מספיקה על זה.

התכלית של התלמיד היא שישיפע גם על נפשו הבהמית, גופו וחלקו בעולם, ובשביל זה צריך להקשיב ולקבל מהרמ"ם ומשפיעים כו'.

(8) ראה גם הר"ם חט"ז ע' 231. וש"ג. (11) ר"ה הפך ים ליבישה דש"פ אחרי.
(9) ראה ע"ת ש"ד פ"ג. שול"ד פ"ג. של"ה מבה"ח אייר פ"ה (לעיל ע' 250).
ש"א. תליא אה"ה"ק באור לסד"ך (קמז, א). (12) ל' אהר"ז במויא ופמ"א.
(10) תגינה יד, א.

כס"ר. משוחת ש"פ קדושים, בדר"ח אייר ה'תשי"ט.

— בענין ופרצח בלימוד —

בלתי מוגה

א. אמרו חז"ל "קרב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא".

ומזה מוכן, שהאמור לעיל שעיקר התכלית הכל הוא המעשה בפועל, כנוגע ל"עלמא" — הרי זה גם כנוגע לחודו, והיינו, שבשיבות בכלל, וכישיבות תומכ"תומימים בפרט, שבהם לומדים גליא דתורה ופשיטות התורה (כמבואר בקונטרס עץ החיים), "המעשה הוא העיקר".

ענין המעשה אצל התלמידים הוא — הלימוד בפועל, היינו, שבחור צריך לישב וללמוד נגלה וחמידות, הן בסדרי הישיבה, והן — באופן של "ופרצח" — בכל כ"ד שעות המעמד-לעת (מלכד הזמנים הדרושים לצרכי הגוף).

אמנם, כדי שהלימוד יהי כדבעי יש צורך בענינים של הכנה: לפשיטות החזרה — ענין הכיטול במצאות, שבא ע"י עבודת התפלה, היינו, שלא יהי מציאות לעצמו, וכמשותף-ל בענין "אין מוסרין סחרי חורה אלא למי שלכו דואג בקרב"ו". וגם לנגלה דחזרה — צריכה להיות הקדמת האהבה וריאה, שהרי "אורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרזא לעילא".
אלא שענינים הנ"ל הם הכנות בלבד, ואילו התכלית היא — "המעשה הוא העיקר", שאצל תלמידי הישיבה הרי זה הלימוד דנגלה וחמידות בפועל.

ב. תכלית הכל הוא — לימוד הנהלה, לימוד החמידות ועבודת התפלה שע"י התלמידים, ולשם מטרה זו ישנם הרמ"ים, משפיעים, והנהלה וכל עניני הישיבה — שכולם טפלים אל לימוד התלמידים, שזוהו העיקר.

(*) ראה מכתב י"ז סיון שנה זו (אג"ק) (4) אבות פ"א מ"י.
ח"ת ע' ח"ז. (5) ראה גם לעיל ע' 50. וש"ג.
(6) ראה תגינה י"ג, א.
(7) מקי"ז ת"י (כה, ב). הובא בתנ"ה פל"ט (גמ, ב).
(8) ראה מכתב י"ז סיון שנה זו (אג"ק).
(9) ראה מכתב י"ז סיון שנה זו (אג"ק).
(10) ראה מכתב י"ז סיון שנה זו (אג"ק).
(11) ראה מכתב י"ז סיון שנה זו (אג"ק).
(12) ראה מכתב י"ז סיון שנה זו (אג"ק).

ועי' יתוסף בדרך ממילא גם בחזקת בריאות הגוף.

ז. כאמור לעיל, תלמיד תומכי-תמימים, גם לאחר צאתו מבין ממלי הישיבה, נשאר תלמיד.

ולכן, הדברים האמורים מכוונים גם בנוגע לאל שרזי תלמידים בשבט, גם אם עכשיו הם בעל-עסקים — שצריך להיות אצלם "ופרצת" בהענינים שתלמידי הישיבה צריכים לעסוק בחיות ולחט ("קאפן ויד"), מטפאר בארובה בקונטרס עץ החיים, כיון שזהו עיקר עונם.

החסידי' ר' בנימין קלצקער הי' סמוח בעצים ("קלצקער"), ופעם, משערד חשבון בעיני המסחר, וכשעת מעשה היה מחשבתו מונחת בשמעי חסידות, הנה כבואו לכתוב את הסדר-הכל, כתב: "אין עוד סתירה..."

— הוא לא כתב זאת בכוחו, בדרך צחות, אלא כך "נכתב" אצלו ("אצי תאץ יד בא אים געשריבן")! —

וכאשר שאלוהו: מה מקום לחשוב חסידות באמצע עריכת חשבון מצוי מסווג? — השיב: ישנו פלא יותר גדול — כאשר חושבים באמצע "אחד" אודות עצים בריגא... ואם בעיני העולם אין זה פלא, הרי שצא אין להתפלא על כך שבאמצע המסחר בעצים חושבים אודות "אוד"!

ה. הענין העיקרי שבו צריך תלמיד לעסוק בחיות ולחט ("קאפן חץ") הוא — לימוד פנימיות החורה.

ואע"פ שאמרו חז"ל¹⁶: "לא תהא יושב ושוקל במצוותי של חורה פני" — הרי זה רק בנוגע לקבלת שכר; אבל בנוגע לעצם הענין — הרי במאד"ל זה עצמו נאמר הלשון "קלה שבקלות החמורה שבתמורות".

וכמו"כ מציעו בתנאי' שישנו הענין ד"כמא" הי' זהיר טפי" — עין אחד שבו הוא "זהיר טפי", שהרי לא שייך במציאות להיות "זהיר טפי" בכל הענינים — שזהו "בחי" הגדול ממש", והזהירות החזירה ("זהיר טפי") בענין זה נעשית "שער" ו"צנינו" שעי' יומשך חוספת יחיות בכל המצוות.

(17) אגרי"ק סוסי'.

(18) שבת קי"ח, טע"ב.

(15) ראה סו"ש תופ"י ע' 100. וראה גם
ת"ש ה"יא ו"י ע' 152. ושי'.

(16) תהומת עקב ב. דכ"י פ"ג, ב. ועוד.

אבל גם אם יש חסידן בכך, אין זה צריך לגרום מיעוט חסידן בעבודתו של התלמיד, בידיעו שהוא קשור עם העצמות, כנ"ל.

ה. זאת ועוד:

כיון ש"אטמל באורייתא וברא עלמא", הנה ע"י התנהגה ד"ופרצת" בחורה, יומשך גם בעולם — בעולם בכלל, ובעולם השייך לישיבה בפרט. ענין הפנימיות — שולט ומושל על החיצוניות. וכמו באדם, שהנשמה שהיא הפנימיות, שולטת על הגוף שהוא החיצוניות. — כל הענינים צריכים אמנם לעבור באמצעות הגוף, אבל הם נעשים כפי שנודש מצד הנשמה.

ומזה מובן גם בנוגע להעולם והחורה: ישנו העולם כפי שהוא ע"פ התנהג הטבע. אבל כאשר התלמידים יעסקו בחורה באופן ד"ופרצת" — הרי זה יפעל "ופרצת" גם בעולם, כך, שיהי' מספיק גם לכוש קטן ביותר בלבד, שחיה' רק "אחיה" בטבע.

ונמצא, שנוסף על האמור לעיל שכל הענינים אינם צריכים ליעש בלימוד התלמידים, להיותם ענינים ספלים, והטפל אינו ממשט את העיקר — הנה, הא גופא שחסר בהטפל, הרי זה בגלל שחסר בהעיקר, וכאשר הי' "ופרצת" בחורה, הרי זה יבא בדרך חיצונית "ופרצת" בכל הענינים. (ויסיים כ"ק ארמו"ר של"ס א"א): "אזוי אזוי איז דער ענין"!

בהלשון שהי' מורגל אצל החסיד הרי"ם מפאטלאוואי.

ו. הוכחה נוספת לכל הנ"ל:

כאשר רואים את סדר ההנהגה מצד הנחות העולם — צריכים להתנהג להיפך.

סדר הנהגה העולם הוא — שבתדשי הקיץ ממעטים בלימוד החורה, ומקישישים שימת-לב יחידה לחיזוק בריאות הגוף. ומזה מובן שסדר-הנהגה צריך להיות להיפך — שבתדשים אלו צריכים להתמסר יותר. לחיזוק בריאות הנשמה, ובפרט ע"פ המבואר בחסידות¹⁷, שבתדשי הקיץ נקל יותר לעסוק בעבודת ה' —

(13) ראה סו"ש תשי"ז ע' 13. וראה גם

(14) ראה סו"ש תופ"י ע' 70. וראה גם

שיחת ש"פ קדושים, מבד"ח אייר תשי"ז ס"ג
(ת"ש ת"י ע' 353. ושי"ג)

בס"ד. שי"פ בהר, ט"ז אייר, ה'תשי"ט
(הנחה בלתי מוגה)

לדברין ענין הילולא דרשב"י, למה נקרא בשם הילוליא, ולא כמו בשאר
צדיקים שנקבע תענית ביום הסתלקותם? ומבאר רבינו הזקן,
שהענין יובן ע"פ הקדמה שיש הפרש בין נשמות למלאכים, שהמלאכים
נקראים עומדים והנשמות נקראים מהלכים, כמ"ש ונתתי לך מהלכים בין
העומדים האלה, וטעם הדבר שהמלאכים נקראים עומדים, שענין העמידה
מורה על המידה והגבלה, הרי זה לפי שהמלאכים הם בעלי חומר,
והחומר שלהם הוא במדה ונכול, כנודע דקוסולי החיות כנגד כולם וכר¹.
ומצד זה שהחומר שלהם הוא במידה והגבלה, הנה גם הצורה והגפש
שלהם היא בשישור והגבלה. ועוד זאת, שגם השפעה האלקות שנומסכת
לוהם מלמעלה, שה"ש כח השנותם באלקות, היא ג"כ במידה והגבלה,
כי יש כח אלקי המושער במלאך זה בהשגה זו, ויש כח האלקי המושער
במלאך אחר בהשגה אחרת, עד שיוכלו להיות כ"ב הפכים, כמו מיכאל
בארובה והבריאל ביזארה², שהם ב' הפכים. ונוסף על ההגבלה כגוף
ההשפעה, הנה גם אופן ההשפעה הוא בהגבלה, שלא היה התפעלות
ההשגה בעת מן הפנים יותר מכמו שהי' בראשונה, אלא המיד בהשוואה
אותו יתפעל, מפני שההשגה ניתנה בשישור ומדה לכל חד כפום מה
דמסער, כדאיחא כוה"י ע"פ נודע בשערין בעלד³, באינון שישורין
עילאין דמלכות דאצילות כו'. אבל הנשמות נקראים בשם מהלכים, לפי
שיש ביכולתם להתעלות בעילוי אחר עילוי עד אין קץ, שזהו ענין ההילוך
שמורה על העלי' ככה"י כלי גבול. והיינו, שאע"פ שגם הנשמה מצד
עצמה היא ככה"י גבול ומדה [דאף שהנשמה היא חלק אלקה ממעלה⁴,

(1) אר"ז בוד"ג רצא, סע"א. רצ"ג. ב. זח"א (5) תנינא יג, א. וראו תניא ספ"ג ובי"מ, וית, סע"א.
(2) סוד אר"ח סתק"פ.
(3) ד"ה זה במאמרי אר"ז חקט"ד ע' קא ובאר"ז (י' א ואל"ך).

(4) ד"ה ורפס הגהות וכו' — אר"ח ענינים ע' וסא ואל"ך. וראו גם סוד"ס חר"ד ע' וסא ואל"ך. ועוד.
(5) זכר"י ג. י. וראו חר"א ס"פ וישב.
(6) ד"ה דאך קצרות קצרות" שם ב"לקיט פירוש"י.
(7) זח"א ק"ג, ב.
(8) משלי לא, כג.
(9) דאך תניא רפ"ב.

ובוד"ד: ה"זוד" טפ", חזיקו והתאבלות, אצל תלמידי רמב"ם
ומש"ם, ורא — בפנימיות החוד.

ולכן, כל אלו שבהשגחה פרישית יש להם שייכות לתומכי-המשיח,
הן המלמידים בוהו והן המלמידים בעבר, והם ה"אור"י שלהם הו"ס
ופשיטת החוד, ובוה צריך להיות הזיות והתאבלות שלהם.

וע"י התעוררה ד"ופרצת" בהענינים דחמכי-המשיח, מוקשרים עם
השגת של רבוהות נשיאתו, ועל ידם — עם עצמותו יד משיח.

בלתי מוגה

א. ימי הספידה הם הימים שמקשרים יציאת מצרים וסוף חודש: מצרים באים מיד למ"ה, כמ"שי "ברוציאד" את העם ממצרים העברון את האלקים על ההר הזה. והימים שביניהם איום ענין כפי עצמו, אלא הם מקשרים העוננים דיעים ומ"ה, וכולא חז.

ואם הדברים אמורים בנוגע לכל ימי הספידה, הרי בודאי שכן הוא בנוגע לשבתות שבימי הספידה:

ביום השבת באה לידי גילוי כללות העבודה וששת ימי החול, שענינה הוא הנהגה לשבת, כמאמר"ל, "מי שטוה בערב שבת יאכל בשבת", דקאי על כל ימי השבת. החל מיום ראשון בשבת, שבהם צריכים להחמיק ולהחזיק את יום השבת, ונמ"ש המבין שמעין ימי השבת לשם שבת, אחד בשבת, שני בשבת כו', וכלל בהמצאה ד"יכור את יום השבת".

ונמצא, שהענינים שהם בהצלם בששת ימי החול — הנהגה ביום השבת באים הם לידי גילוי.

וזוה מוכר גם בנוגע לימי הספידה שבהם היא ההנהגה למתן חזרה לקבלת החזרה — שביום השבת הרי זה בגילוי.

וכל זה מודגש יותר בשנה זו, שהיא שנת השמיטה, שהשנה כולה היא בבחינת שבת, נמ"שי "ושבתה הארץ שבת לה", ופירש רש"י: "כשם שנאמר בשבת בראשית", והיינו, שאפילו ימי החול ושנת השמיטה הם בבחינת שבת, שבהם צריך לעסוק בחזרה, ונאמר"כ בימי הספידה ונפרט בשבתות שבימי הספידה, שבהם ישנו בגילוי ענין ההנהגה לקבלת החזרה.

ב. ההנהגה לקבלת החזרה היא — שיהי "ופיצת" בחזרה.

- 1) שנות ג, יב ונפרש"י, והוא שמו"ד. פ"ג, ד.
- 2) פ"ג ג, טע"א.
- 3) יתרו כ, ח.
- 4) פושטת כה, ב.
- 5) וזה גם שוח ש"ס בה"ב דאשתקד ס"ו (ת"מ ת"ב ע' 310).
- 6) וזה מפורט פירושנו ע"פ.
- 7) וזה משיחת ש"פ קדושים, מבר"ה.
- 8) איך שנה זו (לעיל ע' 266 ואיל"ל), וש"פ.

ו) ומסיים בהמאמר: ובכל זה יזכר מאמר"ל האי עלמא דאלין מיני כבי הילולא דמיא, פירושו, האי עלמא דקא שנהלבשה חגפא האלקית בנוף גשמי והולידה מעשים טובים כו', דאלין מיני, פירושו, דמה שנעשה בחי' מולד ולא בחי' עומד, אינו אלא מיני, מצד ההתלבשות בנוף בעוד"ז דקא, והיינו מפני שכבי הילולא דמיא, כמו החזונוה שו"ע הזיווג כנ"ל, שפ"ז ניתן הנה להיות העלי וההילול עד איסוי.

ז) והנהגה לכאורה אינו מוכר מדוע מוסיף וכינו הוקן פירוש מאמר ד"ל האי עלמא דאלין מיני כו', לאחרי שכבר סיים לכאן ענין הילולא דרשב"י. ועוד זאת, דלכאורה, במאמר"ל ה"ל יש מחירה למשנת"ל בענין הילולא דרשב"י, שהרי הענין דהאי עלמא דאלין מיני כו' שייך אצל כל ישראל, ומכ"ש בצדקתם, גם אצל הצדקים שיום המתלקות ה"ש של העוהה. ויש לומר הביאור בזה בדרך אפשר, ע"פ הידוע שהחזרה כללות ופרטות נאמרה, והיינו, שכללות ועיקר ענין ההילול הוא אצל רשב"י, אבל בפרטות ישנו ענין זה בכל אחד, מצד בחי' הכללי דרשב"י, ששמען מנהו ישנו בכא"א משואל"ל, ולא דקא בל"ג בעומר, אלא גם בכל יום ויום, היינו, שש"י כל פעולה נעשה בחי' ההילול. ואע"פ שענין זה הוא גם במשך כל השנה, הרי מוכר שענין זה הוא בגילוי יותר ביום השבת שלפני ל"ג בעומר, שמעין מחברין כולאו ימקוץ ובכללם ל"ג בעומר, שאז מאיד ענין ההילול בלי גבול, שזהו"ע ופירצת.

- 15) עירובין נ"ו, א. (ע"פ גיטת התפ"א).
- 16) וזה גם אה"ח ת"ח ט"ח פ' חזקת.
- 17) ע"פ חז"ל חזקת המאמר.
- 18) וזה חזונו ג, א.
- 19) לשון אה"ח בתיא ספ"ד.
- 20) חז"ל סג, ב, פ"ח, א.

וכשם שאצל הנשמה, הנה דוקא עיי"ז שיוודת למטה, ומקבלת את תגובות הגוף ונפש הבהמית, ואעפ"כ פורצת היא את הגבלות הגוף ונר"צ, אזי היא יוצאת מכל ההגבלות (גם מהגבלות של הנשמה מצד עצמה) — כן הוא גם בתורה, שדוקא עיי"ז שהתורה יורדת למטה בהגבלה, והידידות למד תורה מבל להחשש כלל בהגבלות, "ופרצת", אזי נעשית עלי' בתורה לדרגא נעלית יותר מכמו שהיא כשרשה למעלה.

ג. כשם שבנשמת קשורה העלי' עם ענין הידידה למטה בגוף והנ"ב, ודוקא הידידה למטה מטה ביותר קשורה עם הגבה גבה ביותר²⁰ — כמ"כ קשור הענין ד"ופרצת" בתורה עם ירידה בענין של גשמיות, שהנ"ב ע"ז גדולה לגימה שמקורבת²¹, היינו, שעיי"ז לגימה גשמית נעשה קירוב להענין ד"ופרצת" בלימוד התורה.

ובמכ"ש ממה שמצינו ענין של קירוב עיי"ז לגימה בקו הדפני, כדאיתא בגמרא²² ש"נודו על יינ מנסום בנתיהון ועל בנתיהון משום דבר אחר" (עבודה זרה), שזו הקצה הכי תחתון בקו הדפני. ומרובה מזה שאובי²³ — לפעול עיי"ז לגימה קירוב לקדושה.

וכן נהגו רבוותי ושיאינו בכל דוד, החל מרבינו חזקו, וגם המגיד, ובישקו ובעשיית, עד לכ"ק מר"ח אדמו"ר — שכאשר הוצרכו לפעול ענין של קירוב, פעלו זאת עיי"ז ההוצעות, "גדולה לגימה שמקורבת".

ועיי' הגדה זו נהגו רבוותי ושיאינו כח לכל השייכים אליהם — שעיי"ז לגימה יפעלו קירוב לקדושה בכלל, ול"ופרצת" בתורה, שזוהי הענין הנוגע לימי הספיירה ביותר, כנ"ל.

ד. מטעם הנ"ל — היחה צריכה להיות התוודות גם כשבת שלפני²⁴ (פרשת אמור), אבל, כיון שנעורכה "כר"ח מילה" אצל ראש-ישיבה כר"ג, חשבתו שיחזקו שם, וידברו אודות הענינים שאצריך לדבר אודותם — בענין "ופרצת"; אך כנראה לא כיוונתי (איך האב ויט צוגעטראפן)...

כבר נסתיי לדבר בענין "ופרצת" בכל האופנים²⁵ — עיי"ד מ"ש רש"י בפי' אוריי²⁶ — נסתיי לדבר, לצעוק, לרגום כר, וללא הועיל; ממני

20) דאה לקי"ח דאה ט, ג. וזכ"מ.

21) דאה סגורין קב, ספ"ב ואילן.

22) שבת ז', ב. (נפשיש"י).

23) דאה יומא עו, א. וש"י.

24) אצל נכדו של הרא"י סימפסון שו"ת חבר בהתלה חישובה.

25) דאה גם תי"ט תכ"ד ע' 257.

26) בתחלה.

ובהקדמה — שאף שלכלאורה פשוט הדבר שלילמוד התורה צריך להיות באופן של "ופרצת", שהרי התורה היא כלי גבול, כמ"ש "אזרכה שארץ מדה ורחבה מני ים", מ"מ, יש צורך בחוספת כח וחזקו בדבר. וטעם הדבר — שהרי ל"א יתנה תורה למלאכי השרות"²⁷, וגם לא לנשמות כפי שהם למעלה, כי אם, לנשמות כפי שידדו למטה ונחלשו בתופים, והרי הגוף הוא בהגבלה, והגבלת הגוף פועלת גם על הנשמה כפי שנחלשבה בגוף.

ולדעיר: גם הנשמה מצד עצמה כפי שהיא למעלה יש לה הגבלה, כמ"ש גבי אליהו ואלישפט: "זי הוי" (או חי הוי) אלקי ישראל אשר שמדתי לפניי", "עמדותי רייקא, שפירוש ענין עמידה היינו שאינה יכולה לצאת ממעמדה ומצבה, שזוה ענין של הגבלה. ונוסף על הגבלת הנשמה מצד עצמה — הנה בירידתה למטה ויתוסף אצלה גם הגבלות הגוף.

ואעפ"כ, הנה דוקא בירידתה למטה נעשית כבחינת "מהלך", שהפירוש בזה הוא — הילוך עד אין קץ, בלי גבול.

והיינו, שעיי"ז ירדהה למטה מחפליה הנשמה למעלה יותר מכמו שהיחה למעלה "תחת כסא הכבוד", ולמעלה יותר, ברחי "שהורה זיא"י, דקאי על הנשמה כפי שהיא בעולם האצילות" — שהרי גם אצילות הוא רק מלשון אצלו וסמוך²⁸, אבל עדיין אין זה עצמותו ית', ואילו עיי"ז ירידת הנשמה למטה הרי היא מנעת "לאשואבא בתופא דמלכא"²⁹, כעצמותו ית'.

ועד"ז בנוגע לחורה: ישנו ענין החורה כפי שהיא למעלה — שעז"נ "נעלמה מעיני כל חיי"י", וזאה"י אצלו גוי שעשועים³⁰; אבל עדיין אין זה עצמותו ית', ודוקא כאשר החורה ירדת למטה ונלמדת עיי"ז איש ישראל למטה — הרי הוא מחבר את החורה בהקב"ד³¹, שהי"ע הדיבור עם עצמותו ית' (כפי שענין זה שייך בחורה).

8) איב יא, ט. ודאה ה"ל ת"ח לאד"ז

9) ברכות כה, ב. וש"י.

10) דמכ"א יז, א. ית, טו. מלכ"ס ב. ג.

11) ד. ה. טז. ודאה לקי"ש תכ"ה ע' 147 תורה

12) ושי"י.

13) נוסח ברכת אלקי נשמה כר (מברכות

פ"א ה"ה).

14) דמכ"א פ' ראה כח, טע"ג. המשך

15) תיסי"ז ע' תפ"ב ע' תפ"ב ואילן. ועוד.

16) דזיא"א ר"ז, ב.

17) דאה תי"א ס"פ וישפ (ל, ספ"א

ואילן). לקי"ח ד"פ בחזקתיו; וכ"מ.

18) דאה זח"ג כט, רע"ב. ובהנחמן

19) דאה זח"ג כט, רע"ב. ובהנחמן

20) דאה זח"ג כט, רע"ב. ובהנחמן

21) דאה זח"ג כט, רע"ב. ובהנחמן

22) דאה זח"ג כט, רע"ב. ובהנחמן

23) דאה זח"ג כט, רע"ב. ובהנחמן

24) דאה זח"ג כט, רע"ב. ובהנחמן

25) דאה זח"ג כט, רע"ב. ובהנחמן

26) דאה זח"ג כט, רע"ב. ובהנחמן

27) דאה זח"ג כט, רע"ב. ובהנחמן

28) דאה זח"ג כט, רע"ב. ובהנחמן

29) דאה זח"ג כט, רע"ב. ובהנחמן

30) דאה זח"ג כט, רע"ב. ובהנחמן

31) דאה זח"ג כט, רע"ב. ובהנחמן

וכיון שאמור "קרב"ה אסתכל באורייתא וברא עלטא, בר נש ססתכל בה באורייתא ומקיים עלמא"³⁴ — הנה ע"י הענין די'פרצת" בתורה, יומשך "פרצת" גם בעולם, היינו, שמורותיו הישיבה יומשך גם בנשמות הישיבה, ועי"ז גם כורותיו ומשמיות העולם.

[כ"ך אמור"ר שליטי"א אמר "לתיים", ואח"כ אמר:]

כאשר צריכים לפעול אצל הולמדיים את הענין די'פרצת" בתורה ש"י דרכים השייכים לחסידות פולין ("פולישע דרכים") ... צריכה להיות ה"גלימה שמקורב" אצל הולמדיים עצמם, ועי"ז יפעלו הקידוים די'פרצת" בתורה.

* * *

1. ותחלה פרשה אמור"י היא: "אמור ואמרה", ודשו רז"ל:³⁵ "להחזיר גדולים על הקטנים".

ענין זה — "להחזיר גדולים על הקטנים" — זאמר בתורה ג' פעמים: בנוגע לדם, בנוגע לשקצים, ובנוגע לכהנים.

והחזיר שכובר — שהרי כמה ענינים והלכות לא נחפרשו בתורה שבכתב כי אם בזמן בלבד, ואילו הענין די'להחזיר גדולים על הקטנים" נחפרש ג' פעמים.

הטעם ע"פ גולה שענין זה נחפרש ג' פעמים, הוא — לפי שבכל אחד מהם יש מעלה מיוחדת: ב"דם" — "איכא כחה", "שקצים" — "אסורן במשהו", ו"כהנים" — "דכחה בהן מצות יחזות"³⁶.

ויש לכאן הענין בעבודה האדם³⁷ — שג' ענינים אלו ישנם בכל ענין של עבודה ומצוה (כדלקמן), והיינו, שעם היחום ג' ענינים, הרי, שישן שכל ענין שבמורה הוא בדרך כלל ופרטי, יש גם בכל ענין פרטי על ג' ענינים אלו.

2. והענין כזה:

בכל עבודה פרטית ישנם ג' ענינים: האדם העובד, העולם שבו נפשית העבודה, והקישור שלהם — שהאדם פועל בעולם.

(34) יבמות שם.

(35) שם, ב.

(36) דאה גם אר"ק ח"א ע' ק"ט. ע' דפג ואילן. לק"ש ח"ז ע' 148 ואילן.

(37) דאה גם לפי"ל ע' 227 וש"ע.

(31) זח"ב קסא, רע"ב.

(32) נודאת, בשייכות להאמור לעיל (ס"ד).

(36) דאה גם אר"ק ח"א ע' ק"ט. ע' דפג ואילן (חז"ל).

(33) יבמות ק"ד, ספ"א (הובא בפריש"י עה"פ).

— יוצאים הדברים, ולהחולת — אינם מגיעים, אלא נשארים באיזה מקום ("עוגעין וואג") באמצע... וגם אם ישנם כאלו שהדברים מגיעו בפנימיות נקודת לבבם — אינם מדברים על זה; חוסכים את הזמן, את התיירות כו', מלדבר בענין זה.

בהתייחסות דשנת הישי"ת — ה"ז זה אכן בשבת פ' אמור — סיפרי כ"ך מור"ח אדמו"ר³⁸, שפעם נכנס אל אדמו"ר האמצעי חסיד מתעורר בעשענאקאוויטש, וביקש ברכה שיהי שייך לעבודה, באמרו: מהי עבודה — אינו יודע, אבל, מרוב העזר הרצון כזה ("דאָס ווילט זיך זייער נישט"), הגי מבין, שזהו דבר טוב מאד.

ועי"ז בנוד"ד: מזה גופא שלא רוצים בשום אופן ענין של "פרצת" לצאת מההגבלות — ה"ז צריכים להבין שזהו דבר טוב מאד. אבל לפעיל, גם חשבוך זה אינו מועיל.

ולכאורה, כיון שאין הדברים מועילים, הרי, "כשם שמצוה על אדם לפעול דבר הנשמע, כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע"³⁹. אבל, ישנם כאלו שאינם אשמים בכך, והנה אליהם הונו מדבר — שארץ להיות "פרצת" בתורה.

וכיון שי'גדולה לגימה שמקורב"ה" — הנה על זה נערכה ההתעוררות, כדי לעזור ולפעול שיהי "פרצת" בתורה.

וכאמור, שזהו ענין שנוגע ביחוד להכנה למ"ח שבימי המספדה — "וספרתם לכם"⁴⁰, כפירוש רבנו הזקן⁴¹ "וספרתם" מלשון בדרות, "צריכים לעשות שיהי ה'לכם בהי"ד", להאיר את כל שבעת המדות כפי שכל אחת כלולה משבע, שהו"ע שבעה שבועות שכל אחד יש שבעה ימים — הנה בכל ענינים אלו צריך לפעול "פרצת" בתורה.

ה. ולכל לראש — אמורים הדברים בנוגע לתלמידי הישיבה.

וכמדובר בהתעוררות שלפני"ז בנוגע לתלמידי הישיבה, שגם אם חסרים ענינים מסויימים, אין זה ממעט את הזכות, החוב והאחריות של התלמידים לעסוק בלימוד התורה. החסרון בענינים אלו מורה רק ראי שנותנים להם יותר כחות, וכיון שנותנים להם יותר כחות, אזי האחריות היא גדולה יותר.

(27) סה"ש ק"ך הישי"ת ע' 105.

(28) יבמות סה, ב.

(29) אמור כ"ב, טו.

(30) "התמים" ח"ז ע' ע"ד (נשתק כ"תיים יום" י אייר). ודאה גם מכתב ה' אייר שנת זו (אר"ק ח"א ע' שנו).